

szíteni a hallgatókat arra is, hogy a világban található információkat megtanulják valamiképpen az emberi kommunikáció szolgálatába állítani.

A tájékoztatás tantárgy ezért fontos szerepet kap a képzésben – ez a tárgy öt féléven keresztül szerepel az órarendben, és végül szigorlattal zárul. Már csak azért is jelentős, mert felkutatja és megfelelő időben, megfelelő formában az érdeklődő rendelkezésére bocsátja mindazokat az információkat, amelyekre munkája eredményes végzéséhez szüksége van. Az információk kezelése korunk nagy kihívása, és több mint valószínű, hogy az információs válság megoldása informatikus-könyvtárosok nevéhez is fűződik majd.

A személyes, jó kapcsolat kiépítése nagy szerepet játszik oktatóink tevékenységében. Mivel a szak mind a négy évfolyamán tanítanak, alkalomuk nyílik a hallgatókkal való kapcsolatteremtésre. A főiskolán, a főiskolai könyvtárban, a különböző rendezvényeken gyakran van lehetőség új irányokat kijelölő párbeszédre, eredményes együttműködésre.

A hallgatók véleménynyilvánítása írásban és szóban történik. Írásban a hallgatóktól egy alkalommal kérnek véleményt, észrevételeket vagy javaslatot. Egy tanító–könyvtár szakos, másodéves hallgató például így ír:

„Tanulmányaink során sok tanárral megismerkedtünk, de a csoport egyöntetű véleménye az, hogy a könyvtár szakos tanárokkal alakult ki a legközvetlenebb kapcsolatunk. Maximálisan törekednek arra, hogy érthetően leadják a tananyagot, és emellett emberileg is figyelnek ránk. Folyamatosan ellenőrzik, hogy hogyan sajátítjuk el az ismereteket. A csoport minden tagjának az a véleménye, fontos, hogy a főiskolán megmaradjon ez a szak...”

A nappali tagozatos képzés mellett az 1998/99-es tanévtől kezdődően másoddiplomás könyvtár szakos képzést is indított a főiskola felsőfokú diplomával rendelkezők számára, öt féléves időtartamban. Kérdőíves felmérés alapján a képzésről a következő véleményt formálták:

„Először idegennek és bonyolultnak tűnt minden, de fokozatosan megismerkedtünk a szakma minden apró tudnivalójával, és így azok egy egységes egészévé álltak össze. Jónak tartjuk a szervezést, hasznosnak ítéljük meg az itt folyó képzést. Színvonalas előadásokat hallgattunk, a követelmény magas színvonalú. Sokat tanultunk, amit a mindennapi munkánk során tudunk alkal-

mazni. Sokat változott a szemléletünk a könyvtári, sőt az egész pedagógiai munkával kapcsolatban.”

A képzés infrastrukturális hátterét biztosítja a könyvtáros, illetve informatikus-könyvtáros szak szaktantermében elhelyezett közel ezernyelcszáz kötetes szakkönyvtári letéti állomány is. Debrecenben eszkozháttérként rendelkezésünkre áll számos könyvtár: a Debreceni Egyetem Központi Könyvtára mint nemzeti gyűjtőkörű könyvtár, a Tiszántúli Református Egyházkerület Kollégiumi Nagykönyvtára, a társult egyetemek könyvtárai, a megyei, városi könyvtár és számos iskolai könyvtár.

Számítógépes infrastruktúránkat képezik továbbá az oktatók számára a pályázatokon nyert számítógépek, a hallgatók részére pedig a főiskola két korszerűen felszerelt számítógépes szaktanterme a szükséges szoftverekkel és állandó internetes elérhetőséggel. A kommunikáció–informatikus-könyvtáros szakos hallgatók számára pedig egy új, modern tévé- és videostúdió biztosítja a legkorszerűbb ismeretek elsajátítását és a gyakorlatban való alkalmazását.

Andriska János

II. évfolyamos, kommunikáció–informatikus-könyvtáros szakos hallgató
Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző
Főiskola, Debrecen

Olvasni jó! – az interneten is*

A közelmúltban végzett felmérések szerint a népesség nagyobb hányada számára az olvasás mint szórakozási forma megszűnt vagy megszűnőben van. Ha a gyermek a családban, az iskolában nem találkozik az olvasás örömeivel, sohasem lesz belőle olvasó felnőtt. Az olvasóvá nevelést nem lehet elég korán kezdeni, ezért fontos feladatunknak tekintjük, hogy a számítógép lehetőségeit az olvasás megszerettetésének a szolgálatába állítsuk.

A tartalomszolgáltatók felelőssége igen jelentős abban a tekintetben, milyen olvasnivalót kínálnak azoknak a gyermekeknek és fiataloknak,

* Elhangzott a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon, április 23-án.

akiknek mindennapos szokása a világhálón való barangolás.

Szinte észrevétlenül gazdagítja az anyanyelvi kompetenciát a népköltészet, a klasszikus és a kortárs magyar irodalom olvasásának napi gyakorlata, hiszen az írott szöveg szervezettebb, gazdagabb, árnyaltabb a beszéltnél. A népmeséken, mondókákon és az értékes irodalmi szövegeken keresztül régi kifejezések, tájnyelvi alakok, ritkán használt frázisok válhatnak a gyermekek szókinccsének a részévé.

A Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ Kht. – a Neumann-ház – legfontosabb feladata a kulturális örökség megőrzése és közkinccsé tétele. Digitális könyvtári gyűjteményünkben feldolgoztuk harminchat klasszikus magyar költő összes versét, valamint számos magyar szépirodalmi művet, köztük pl. Jókai ismert regényeit. A Digitális Irodalmi Akadémia oldalain hatvankét kortárs szerző alkotásait találhatják meg olvasóink. Korábban elsősorban felnőtt látogatóinknak szóltak a szolgáltatásaink, de 2003-tól a gyermekeknek is egyre több olvasnivalót – multimédia oldalakat és oktatási segédanyagokat – kínálunk.

A Neumann-házban úgy gondoljuk, az előző nemzedékek által ránk hagyományozott kulturális kincseket az új kor követelményeinek megfelelő módon továbbadni erkölcsi kötelességünk. Ebből a gondolatból született az *Olvasni jó!* honlap. Szeretnénk elérni, hogy a legkisebbek a családdal együtt – a közös mesélés, játék már-már feledésbe merült élményét átélve –, a kisiskolások pedig akár önállóan is böngésszék oldalainkat.

A honlap elsősorban a 3–12 éves korú gyermekek számára kínál vonzó időtöltést. A látvány tervezésénél és a tartalom összeállításánál egyaránt szem előtt tartottuk a korosztály igényeit, érdeklődési körét. A honlap arculata a gyermekek ízlésvilágát tükrözi, amint a rajzok, képek, animációk is igyekeznek vonzóbbá tenni a kicsik számára a történeteket.

Az interneten elérhető oldalakat azok a gyerekek is használhatják, akik mozgáskorlátozottak, és nem tudnak elmenni a gyermekprogramok többségére. A látássérülteket a felolvasás, illetve a hangalámondás segíti, míg a hallássérült gyermekek a képernyőn megjelenő szövegeket olvasva ismerkedhetnek meg a történetekkel.

A honlapot 2003 júniusában indítottuk útjára. A sajtóbemutató idején hat magyar szerző (*Arany*

János, Kányádi Sándor, Leszkai Endre, Móra Ferenc, Petőfi Sándor, Vörösmarty Mihály) tizenkét műve, továbbá húsz mondóka és három diafilm-feldolgozás volt elérhető az oldalakon. A hanganyagok egy részét művészekkel készítettük el, míg a mondókákat gyermekhangon hallgathatják meg olvasóink.

Az olvasnivalókat – irodalmi műveket, népdalokat, meséket – többnyire a Bibliotheca Hungarica Internetiana néven ismert digitális gyűjteményünkből válogattuk. A *Moha bácsi meséinek* első két kötetét az Új Ember Kiadótól térítésmentesen kaptuk. A kicsik számos ismert és kevésbé ismert mondókát gyakorolhatnak.

A mesék felolvasásánál olyan neves előadók működtek közre, mint például *Bánffy György, Halász Judit, Szabó Gyula, Molnár Piroska, Tóth József*. Az illusztrátorok – *Szalma Edit, Kun Fruzsina, Kállai Nagy Krisztina, Terrai Magdolna, Kutas Gyula* – a legnevesebb magyar grafikusok közül kerülnek ki. A mondókákhoz gyermekek rajzoltak képeket.

Multimédia-eszközöket is alkalmaztunk: Kányádi Sándor *Kárókatona* című versét *Gryllus Vilmos* zenéjével az animáció menüpont alatt helyeztük el. Móra Ferenc *Kevély Kereki* című történetét Szabó Gyula olvassa fel egy videofelvételen. A multimédia megvalósítás és az interaktivitás képes a figyelem felkeltésére és lekötésére, segíti a hallás utáni szövegértelmezést, fejleszti a beszédképességet. A jól megválasztott arculati elemek, a sokféle hatás – színek, mozgó képek, feliratok, hangos felolvasás – vonzzák a kisgyerekeket. A feldolgozott műveket a gyermekek a szülőkkel, nagyszülőkkel együtt olvashatják, hallgathatják. Régi diafilmeket is válogattunk, melyeket korszerű, flash változatban lehet levetíteni.

Óvónők és tanítónők segítségével választjuk ki azokat a gyerekdalokat, népdalokat, amelyeket a gyerekek tanulnak az óvodában, iskolában. Úgy gondoljuk, nagy segítséget jelent a szülőknek, ha az óvodában megismert mondókákat, népdalokat otthon is tudják együtt énekelni, játszani.

Igyekszünk külön figyelmet szentelni a hátrányos helyzetű gyermekek speciális nevelési igényeinek. Együttműködési megállapodást írtunk alá a *Dr. Török Béla Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Diákotthon, Gyermekotthon és Pedagógiai Szakszolgálat*tal. Az

ott dolgozó, gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező pedagógusok segítenek a képességfejlesztésben jelentős szerepet játszó játékos feladatok megszerkesztésében. Felvettük a kapcsolatot az iskola gyógypedagógusaival, hogy minél teljesebb gyűjteményt állíthassunk össze az óvodákban tanított versekből, dalokból, mondókákból, gyermekjátékokból. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a népi kultúra elemei és a hagyományok kiemelt szerephez jussanak a honlapon – ezzel segítve a gyermekeket a magyar népi kultúra megismerésében.

Az elmúlt hónapokban újabb versekkel, mondókákkal gazdagítottuk az oldalakat, és a jövőben is szeretnénk rendszeresen bővíteni a választékot. Az irodalmi művek között több is található az iskolai oktatás kötelező és ajánlott olvasnivalói közül, ilyen például a *János vitéz* vagy a *Családi kör*. A művek egy részéhez gyermekek készítettek illusztrációkat; a János vitézhez olyan iskolások rajzoltak képeket, akiknek éppen ez a mű volt az aktuális tananyag.

A mondókák a legkisebbeknek készülnek: gyermekrajzok, gyermekhangok kísérik az ismert és kevésbé ismert szövegeket. Felbuzdulva a kicsik lelkes közreműködésén, rajzpályázatot szerveztünk, amelyre a várakozásainkat messze felülmúló számban érkeztek alkotások: vízfestmények, krétarajzok és különleges technikával készült képek. A legszebb képeket könyvekkel jutalmaztuk, és igyekszünk minden rajzot megjelentetni az Olvasni jó! oldalon, illetve a Neumann-ház oktatási segédanyagainak illusztrációjaként. Az első három fordulóban több mint ötszáz rajz érkezett hozzánk, így bőven van miből válogatnunk.

A tavaszi szünetben az Örökmozgó Filmmúzeumban kiállítást is rendeztünk a legszebb alkotásokból. A látogatók a képek mellett olvashatták azokat a verseket is, amelyekhez az illusztráció készült. A megnyitón hirdettük meg a negyedik fordulót, a nyári szünet után, őszre pedig újabb fordulót tervezünk.

A gyerekek a stúdiómunkákban is lelkes partnerek. A közeljövőben tervezzük, hogy az óvodákban gyakran énekelt népdalokat is velük énekeltetjük föl. A gyerekek alkotótársakká válnak, és ez nekik is, nekünk is sok örömet okoz a munka során. Reméljük, hogy közreműködésük a többi gyermekhez is közelebb hozza a könyveket, az olvasást.

A honlap elkészítésénél kitűnő partnerekre találtunk a ColorPlus Kft. munkatársaiban, akik a www.egyszervolt.hu oldal létrehozásával bizonyították szakmai tudásukat, tapasztalatukat. Ők gondoskodtak az illusztrációk, az animációk, a hangfelvételek és a videofelvétel elkészítéséről is. A Neumann-ház a tartalmi összeállításon és a digitális források átadásán kívül a szolgáltatási környezet kialakításáról és a folyamatos internetszolgáltatás biztosításáról gondoskodik.

Fejlesztési elképzelések

Terveink szerint készítünk az olvasás és a helyesírás gyakorlását, a szöveg értelmezését, új ismeretek megszerzését elősegítő interaktív, játékos feladatokat. Virtuális vetélkedőket szervezünk, amelyek kérdéseire a honlapon olvasható művek ismeretében adhatók meg a válaszok. A játékokból a korosztályok eltérő érdeklődésére és tudásszintjére épülő változatok készülnek.

Néhány megvalósítás előtt álló ötlet:

A *Keresd a párját!* nevű játékban a honlapon található illusztrált mondókák szövegét és rajza-it összekeverjük, és a gyerekeknek meg kell találniuk a megfelelő párokat.

A *Betűkereső* játék lényege, hogy az oldalakon előforduló szerzők nevéből, műcímeiből vagy a mesealakok nevéből kihagyott betűket a gyerekeknek kell pótolniuk. Megfejtésül irodalmi fogalmat, ismert nevet vagy egy ünneppel kapcsolatos szót kapnak a játékosok.

A *Betűkirakó* játékban értelmes szavakat kell alkotni az összekevert betűkből. A program „szókincse” a játékosok életkorához igazodik.

A *Játék a szavakkal, betűkkel* címszó alatt további feladattípusokat sorolunk fel, amelyek mindegyike az irodalmi művek olvasásán és a szövegek értelmezésén alapszik. A havonta megújuló összeállításokhoz több elképzelésből válogatunk más-más típusú feladatokat:

- összekevert szavakból kell visszarendezni egy mondóka szövegét;
- művek felismerése olyan szövegrészlet alapján, amelyből kihagytuk a magánhangzókat vagy a mássalhangzókat;
- az első sorok (vagy egy ismert részlet) alapján kell felismerni a művet;
- műcímetek kell párosítani szerzőkkel;
- az iskolában/óvodában tanult vers részleteire vonatkozó kérdésekre kell válaszolni;

- állatokat, virágokat stb. felvonultató irodalmi műveket kell megnevezni.

A *Keresztretjévény* témája aktuális eseményhez vagy fogalomhoz kötődik. A meghatározásokat úgy fogalmazzuk meg, hogy a kisebbek is könnyen megtalálják a helyes választ. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy bővítsük a gyerekek passzív szókincsét, ezért a ritkábban használt szavak, szókapcsolatok esetében a megfejtéshez magyarázatot fűzünk. *Speciális feladatsorokat* dolgozunk ki a hallássérültek iskolájában dolgozó gyógypedagógusok segítségével. A hallássérült gyermekek esetében nagy szerep jut a szöveg tartalmára utaló, a nyelvtani összefüggéseket megvilágító, a szövegkörnyezetet magyarázó, sokoldalú kérdéseknek. A pedagógusok módszertani útmutatása alapján külön feladatlapokat készítünk, amelyeken figyelembe vesszük a sokrétű megközelítés igényét.

Az *Olvasni jó!* honlapot saját szerverünkről ingyenesen tesszük elérhetővé az interneten, a www.olvasnijo.hu címen.

A Neumann-ház főbb szolgáltatásai

Internet katalógus – www.webkat.hu

A magyar weben található értékes dokumentumok katalógusa

Magyar szövegtár – www.bhi.hu

Klasszikus magyar szépirodalom; szakirodalom

kortárs irodalom – www.irodalmiakademia.hu

Digitális Irodalmi Akadémia – 62 kortárs szerző művei

Diafilmek – www.diafilmmuzeum.hu

Diafilmtörténet, 110 diafilm, vetítők

Gyermekirodalom – www.olvasnijo.hu

Szépirodalom, népdalok, mondókák, mesék

CD-ROM diszkográfia – www.neumann-haz.hu/diszkog

A magyar lemezek adatai 1991-től napjainkig

E-könyvek – www.neumann-haz.hu/e-book

Microsoft Readerrel olvasható könyvek (LIT formátum)

CD-ROM kiadványaink – www.neumann-haz.hu/db/neu-cd.html

Két 1848-as forrásgyűjtemény; két többnyelvű multimédia lemez; Kertész Imre művei

Hírlevelünk – www.neumann-haz.hu/hirlevel

Havonta megjelenő hírlevelünkben tájékoztatjuk az érdeklődőket újdonságainkról és híreinkről.

A Color Plus Kft.

A Color Plus Kft. 1999-ben megjelent Seholsincs Kastély című oktató-fejlesztő CD-ROM-ját a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma támogatta, az Oktatási Minisztérium pedig tankönyvvé nyilvánította. A Magyar Termék Nagydíjat 2000-ben nyerték el az említett lemezzel. 2001-ben a Széchenyi-terv keretében kapott támogatásból valósították meg a legkisebb korosztálynak szánt www.egyszervolt.hu weboldalt, amelynek sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy 2002-ben az e-Fesztiválon „A kulturális örökség digitális megőrzése” kategóriában első helyezett lett, és az EUROPRIX 2002

Neumann-ház
Üdvözljük honlapunkon!

Szolgáltatások
Neumann-dosszié
Dokumentumok
N-teraktív

Tisztelt Látogató!

A Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ (a Neumann-ház) 1997-ben jött létre azzal a céllal, hogy részt vegyen a magyar kulturális örökség digitalizálásában és az internet segítségével elérhetővé tegye a műveket itthon és külföldön egyaránt.

A Neumann-ház fontosabb tevékenységei a „Szolgáltatások” menüpont alatt érhetőek el.

- **Újdonságok** (frissítve: 2004. június 8.)
- **Hírlevelünk legfrissebb száma**
- **Rajzpályázat**
 - A rajzpályázat 1. fordulójának nyertes képei
 - A rajzpályázat 2. fordulójának nyertes képei
 - A rajzpályázat 3. fordulójának nyertes képei
 - A rajzpályázat 4. fordulójának nyertes képei
 - **Rajzpályázat 5. forduló**
(Beküldési határidő: 2004. szeptember 17.)

Alapítónk és támogatóink:

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTERIUMA

Honlaptérkép

© 1998-2004 Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ Kft. (Neumann-ház)

Új játék: Sokoban és Bátor utazó ... Elindult a mese.tv, próbáld ki: <http://mese.tv> ! ...

keretében a nemzetközi zsűri a 30 országból nevezett 612 pályamű közül ezt az oldalt kategóriájában a legjobb 3 közé sorolta.

2002 novemberében az egyszervolt.hu honlap a Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium Miniszteri Elismerő Oklevelét kapta meg. 2002 decemberében a Magyar Gyermekbarát Egyesület a „Gyermekbarát termék” védjegyet adományozta az egyszervolt.hu honlap első CD-ROM kivonatának.

Bánkeszi Katalin

Helyreigazítás

A Könyvtári Levelező/lap 2004. májusi számának 13. oldalán *Az egyetemi könyvtár és környezete, a szolgáltatások fejlesztése* című írásban a 4. pont utolsó mondatának befejezése helyesen: ...intelligens tanulási *tereket* biztosító könyvtárak megléte, hogy a könyvtárosok oktatási szerepét ne is említsem.

A hibáért megkövetjük a szerzőt és olvasóinkat. – A szerk.

ESTI MESE - Microsoft Internet Explorer

Esti mese

Minden este új mese!

2004. 06. 14. MESETÁR NYOMTAT

A becsületes kertészlányka I. rész (magyar népmese)

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény kertész. Ennek a kertésznek volt egy lánya, Amália. Édesanyja korán meghalt, apja nevelte kisgyerek kora óta.

- Jó légy, és becsületes! - ezt mondogatta mindig a szegény kertész a lányának.

Amália meg is fogadta apja intését, és így nőtt fel jóságban és becsületben.

A kertész a királynál szolgált. A királynak is volt egy lánya. A királyné nem volt rossz, de volt neki egy szobalánya, akibe igen sok gonoszság szorult. Amália mindennap vitt virágot a királynénak. Egyszer elébe állt a gonosz szobalány, és azt mondta nekik: